

flid og skabe et mere lønnende Marked for Landets egne Produkter. At tilvejebringe en saadan Samvirken og gøre den til en stor Enhed, der har Betydning for Folkets Kvinder i de utallige Hjem, maa staa for de Ledende som Værkets Hovedtanke.

Vi har derfor fra første Færd vovet et stort Spring for at arbejde denne Tanke ind i Almenhedens Bevidsthed. Foreningen er ung og nyistiftet, har ingen Penge, ingen Erfaring, ingen forretningsmæssige Forbindelser, den har begyndt sin Skolevirksomhed for et Par Maaneder siden, og dog har den i Sommer straks paabegyndt en stor og samfundsnyttig Gerning ved Friundervisning. For det første afholder den et fire Maaneders Frikursus for omkring 50 unge Piger fra København med to Timers daglig Undervisning i Hedebo-syning og Kunstbrodering for at modvirke den herskende uskønne Smag i Haandgæringen, særlig den grimme og unyttige Hækling, og hvad mere er, den har fra Landets forskellige Egne indbudt unge Piger, i Aar 11 i Tal, tre fra Island, fire fra Slesvig, tre fra Lolland og en fra Jylland til et fire Maaneders Kursus i Kunstvævning med fri Rejse, frit Ophold og fri Undervisning, foruden at der er nedsat et Udvalg, der ledes af Grosserer, Frk. Caroline Hansen, bistaaet af Fru Jutta Bojsen Møller og Frk. Agnes Frohne, som paa den mest fyldestgørende og omsigtsfulde Maade drager Omsorg for, at de unge Gæster faar alt at se, hvad Hovedstaden har af lærerige Seværdigheder baade i Henseende til Kultur og Natur-omgivelser. At Tanken er bleven hilst med Sympati og Tilfredshed ses bedst af, at de Styrende i vore forskellige Etablissementer, saasom Dansk Folkemuseum, Zoologisk Have, Tivoli, Panoptikon og Cirkus o. fl. med den største Beredvillighed har givet de unge Piger Adgang til deres Herligheder, ligesom Magistraten har givet dem daglig gratis Adgang til Brusbade, hvad der efter min Mening i civilisatorisk Henseende er ret opdragende.

Dette Sommerkursus er det Meningen at fortsætte hvert Aar med skiftende Gæster fra de forskellige Egne af Landet, saa mange, der er Plads og Raad til. Saavidt mig bekendt, er dette et første Skridt, en lykkelig Blanding af Arbejde og Fornøjelse, der er bleven grebet med den mest levende Interesse og Begærlighed af selve de Unge, der er lutter Iver for at se og lære det mest mulige og næsten alle af egen Drift arbejder langt ud over Dagens fastslaaede Timer. Naar De betænker, mine Tilhøvere, hvilken Betydning i national Henseende det vil have, hvilken Hjertevarme og hvilken Berigelse det vil give, at saa og saa mange unge Kvinder Aar efter Aar vender fra Hovedstaden tilbage til de landlige Hjem efter en lykkelig og lærerig Sommer, med Sindene fyldt af smukke Indtryk, af national Kultur, af gæstfri Venlighed, af nye Venskaber, af forhøjet Sans for Skønhed i Arbejdet, saa vil De allerbedst føle og forstaa, hvad vi, der har undfanget Tanken, mener med Samvirken og med vor Sags kulturelle Betydning. Sandsynligvis vil De nu tænke: Ja, alt dette er smukt og godt, men Pengene til det, hvor vil de faa dem fra, til Frielever hele Sommeren med Rejse, Ophold og Udflugter, til Væveskole og Tegnestue og Snedkerværksted og Materiale og Lønninger og Kontorhold og Gud ved hvad mere. Selvfølgelig er det ogsaa paa det Punkt, at Tampen brænder — let er det ikke. Ganske vist er vi Kvinder vante til at undvære Penge, naar vi starter noget, af den gode Grund, at vi ingen har; men det siger sig selv, at ved Grundlæggelsen af dette Foretagende, hvor der skulde anlægges en Skole med høj Husleje, kostbare Væve og fuldt Skoleinventar, forbunden med en andetsteds beliggende Snedkerskole med Høvlbænke og Værktøj, samt en et tredje Sted beliggende Tegnestue med fuldt Inventar, anlægges et Lotteri med en øjeblikkelig Forarbejdelse af 400 Gevinster, engageres de nødvendige Funktionærer, betales Avertering, Clichéer og Tryksager, altsammen uden nogen Indtægt i mindst et Aar, saa maatte

en Anlægskapital paa 8 à 10,000 Kr. være en Nødvendighed, og selvfølgelig havde vi dem ikke. Dog, havde vi ventet med at begynde paa Foretagendet til en saadan Kapital var bleven samlet, saa var vi simpelt hen aldrig komne til at begynde. Folk giver ikke til noget, der endnu ikke eksisterer. Man maa efter min Erfaring have Mod til at vove Springet ud i det Uvisse og gennemgaa de dermed forbundne pekuniære Vanskeligheder og Kvaler i de første Aar, hvis man vil paabegynde en Samfundssag og har den fornødne Tro til den.

For dog imidlertid at have noget at begynde med, sendte vi en skriftlig Henvendelse til omtrent tusinde Damer fra By og Land, som man kunde tænke sig vilde interessere sig for Sagen. Fra Landet kom saa godt som ingen Ting, men fra København fik vi omkring 4000 Kr. og disse Penge er bleven saa fornuftigt anvendte, at vi virkelig for denne lille Sum har faaet hele Skolen indrettet og endda holdt den gaaende med Lønninger og øvrige løbende Udgifter de første Par Maaneder. Saa var Pengene naturligvis opbrugte, men i den første snevre Vending har vi saa haft det Held, at en samfundsinteresseret og saare dygtig Dame ædelmodigt har ydet Foreningen et Laan paa gunstige Betingelser, foruden anden værdifuld Støtte uden hvilken vi vanskelig havde klaret os.

Da vi jo saa heldigvis har en Lotterikoncession, dernæst godt Haab om noget Statstilskud og aarlige Bevillinger fra forskellige velgørende Institutioner — maaske ogsaa private Bidrag, samt Udsigt til lidt Overskud ad Aare fra Medlemskontingenterne, der endnu kun forslaaer til Opretholdelse af Foreningslokalet, saa haaber vi ved energisk og dygtigt Arbejde at kunne kæmpe os igennem Begyndelsesaarenes meget store Vanskeligheder og inden alt for længe at faa opfyldt den første Betingelse for at faa Vind i Sejlene, den, at faa et godt beliggende Udsalgssted, som altsaa senere tænkes flyttet sammen med Foreningslokalerne og Skolen i Kv. Bygning. Men da en beskeden Butik paa det bedste Strøg i København koster mange tusinde Kr. aarlig, og der skal skaffes Butiksinventar og Salgslager, er dette jo ikke let at stille paa Benene. Dog vi haaber det bedste, især fordi Bestyrelsen kan sætte sin Lid til sine Hjelpekræfter. Baade Lærere og Funktionærer udfører et beundringsværdigt stort Arbejde og føler sig fuldstændig solidariske med det unge Foretagende. Dettets største Vanskelighed har jeg imidlertid ikke nævnet, og det er Tilvejebringelsen af en værdifuld Bestand af Tegninger, samt den kunstneriske Assistance, den Del, der er Livsnerven i Foretagendet, da dets Værdi og Held ene og alene beror paa, om det er kunstnerisk smukke Ting, der fremkommer. Vor første Omsorg var derfor at skaffe fyldestgørende kunstneriske Raadgivere, og i saa Henseende har vi haft det Held at sikre os velvillig Bistand af saa anerkendte Autoriteter som Professorerne Vilh. Bissen og Arnold Krog samt Arkitekt Carl Brummer, men ikke desto mindre stod vi jo ved Foretagendets Begyndelse ganske uden Tegninger og uden Penge til at erhverve dem. Vi henvendte os da til en Række Kunstnere med Bøn om en Tegning som Gave, og med den Kunstnere egne Elskværdighed har mange af dem efterkommet Opfordringen. Disse Tegninger er under Arbejde nu, og vil udførte i Vævning, Broderi og Træarbejde blive at se paa Foreningens første Udstilling af Lotterigevinster og Salgsvarer i Midten af November Maaned; og hvad vi yderligere har haft Brug for af Tegninger og daglig kunstnerisk Assistance bliver for Tiden uden øjeblikkelig Vederlag ydet af en ung Kunstner, der interesserer sig stærkt for Sagen. Uden denne Hjælp i kunstnerisk Henseende vilde det have været aldeles umuligt at komme paa Gled, og saa meget kræves der for at tilvejebringe den nødvendige Bestand af Tegninger, at der alt nu haves over hundrede store og smaa, og dog er daglig Trang til flere. De vil af denne lille Oversigt have faaet et Indtryk af, at Arbejdet ved at starte dette Foretagende er overvæl-

dende stort, Risikoen ret betydelig og Vanskelighederne mange. Blot ved at røre ved den, har den været som en Lavine; trods den ret stort anlagte Begyndelse har nemlig den ene Opgave med rivende Fart ført den anden med sig: Oprettelsen af Filialer i vore større Byer, hvoraf forhaabentlig Aarhus vil blive den første i Rækken. Tilbud om Eksport til Amerika af Hedebo-syning, Planer om et meget tiltrængt Garnfarveri med holdbare Plantefarver, Korrespondance angaaende Salg af islandsk Industri, Forespørgsler om snarlig Forøgelse af Undervisningslagene med Læderarbejde, Bogbinderi, Metal-ciselering o. l. og mange andre Ting, som jeg ikke her skal trætte Dem med at nævne. Jeg skal kun fastslaa som Hovedsummen af, hvad jeg i Dag har fremsat, at den danske Kunstflids Fremme er en Sag, der bærer mange Spirer i sig og indeholder store Muligheder alt i Forhold til i hvilken Grad det vil lykkes at faa selve Befolkningen i Tale, at interessere den for at forskønne det daglige Livs Brugsgenstande og derved gøre dem mere værdifulde og salgbare.

Det hele er jo endnu kun i sin Vorden, et lille svagt og besværligt Barn, der kan vantrives og dø, og i hvert Fald maa have forstandig Røgt og Pleje for at vokse sig kraftigt og stærkt. Men det er et kært Barn for dem, der har taget sig det an. Det er en interessant og smuk Sag at virke for, som alle Sager, der gaar ud paa at skabe og forøge Værdier.

Hvorom alting er, vil De have forstaaet, at Kunstflidsforeningen, hvis den vinder frem og griber om sig, vil blive den af Kvindernes Bygning Institutioner, som repræsenterer det praktiske Forretningsliv, det Sted, hvor der bliver noget at se, og som derfor trækker det store Publikum til sig, det Sted, hvor der skabes og omsættes materielle Værdier, hvor der sælges og købes, hvor der er Liv og Røre, og som derfor kræver den absolut centrale Beliggenhed. Det skulde glæde mig om mine Ord har vakt lidt Interesse for Sagen i denne Forsamling. Hvis den har det, vil jeg bede Dem komme og se Virksomheden og lægge et godt Ord ind for den, saa den spreder sig til alle Landets Egne. Ja, netop spreder sig! Jeg kan i den Forbindelse slutte med de samme Ord, hvormed jeg for fem Aar siden afsluttede den Tale, der indledede Indsamlingen til Kvindernes Bygning: Kvindernes Udstilling, den første i Europa, blev trods alle Vanskeligheder ført igennem og fulgtes af Held. Lad os da haabe, at ogsaa Kv. Bygning vil blive rejst og bære en Løvetandsblomst over Porten. Det var Udstillingens Mærke. Da Løvetanden valgtes dertil, var næppe nogen anden Tanke forbunden dermed, end at Blomsten var af god dekorativ Virkning. Men man har absolut villet lægge en symbolsk Betydning deri. Nuvel, lad saa være! Lad da det danske kvindelige Samarbejde til Symbol vælge den saa længe ringeagtede Løvetand, med Roden, der har en Nytteværdi, med Blomsten, der danner en Enhed af de mange, med Frøet, der i selve Luften spredes over det ganske Land, og ad Aare kommer igen som et utalligt og lysende Foraarsflor.

To Hjem.

Af Kirstine Frederiksen.

(Fortsat).

Hansen var efter 1½ Aars Ophold i sit første Kald blevet kaldet til Todbjerg af Justitsraad Secher paa Skaarupgaard. Paa Herregaarden gik det flot til. Da den ældste Datter havde Bryllup, blev der købt Udstyr til to, skønt den yngste ikke var forlovet og aldrig blev det. I Præstegaarden derimod maatte man spare, især efter at Pengekrisen i 1813 havde gjort Embedsmændenes Lønninger næsten illusoriske. Min Bedstemoder arvede dengang 1400 Rigsdaler, men fik herfor kun en

Ko og en lille Bilæggerkakkelovn. Man hjalp sig da saa godt man kunde uden Penge. »Min Fader vakcinerede os«, skriver Fru Klein, »min Moder kurerede os efter en Lægebog, og min ældste Søster underviste os«. Præsten var imidlertid vel set baade hos Herremænd og Præster, og hvor knapt han end havde det, var der ogsaa i hans eget Hus altid Raad til Gæstfrihed. En af hans Omgangsvener var Præsten Budz i Thorsager, der havde 21 Børn. Præsten Brøchner i Elbæk — Fader til den senere bekendte Konsul Br. i Hull — var en af hans kæreste Studiekammerater, og et Besøg hos ham beskrives paa følgende Maade af M. H.: »Vi kørte et helt Læs gennem Aarhus, bedede i Solbjerg Kro og kom i Mørknin-gen til Elbæk, uden at Fader havde skrævet i Forvejen. . . . Min Broder Niels og jeg blev sendt i Forvejen med en latinsk Billet, hvori der stod, at Præsten nu vilde faa en Ven at se, som han ikke havde set i 25 Aar samt et Par, som han aldrig havde set. Da vi kom ind i Præstegaarden og spurgte, om Præsten var hjemme, kom Brøchner hen til os og spurgte, hvad vi vilde. Min Broder svarede: Vil De ikke læse denne Seddel! Han sagde: Hvis Drengen er I? Niels: Det skal De nok faa at vide siden, men læs blot først Seddelen. Præsten gik da hen til Skorstensilden i Køkkenet, og da han saa, at det var Latin, udbød han: Aa, I er Hansens Drengen fra Todbjerg, det er jo Latin!

Nu blev Glæden stor. Vi blev der i 3—4 Dage, blev naturligvis intime Venner med de jævndrende vakre Sønner, gjorde Udflugter til Horsens Fjord og til en dejlig Ø, Varsø, der hører til Anneksset, og de gamle fik rigtig udtalt med hinanden . . . det var mageløst!

Med endnu større Nøjagtighed skildrer den 72aarige Memoireskriver et Selskab, der blev holdt i Præstegaarden ved den yngste Søns Daab, da han selv var netop 6 Aar gammel. Man havde indbudt alle Sognets Gaardmænd, der syntes særlig at være stive i at sige Vittigheder. Til sidst hedder det: »Mens Forældrene dansede i Salen, fik Fader alle Børnene anbragte om et stort Børd i Dagligstuen, hvor han lærte dem den morsomme Leg: »Jeg har Griller«; og da han havde faaet dem alle til at slaa med Hænderne i Bordet, nikke med Hovederne og trampe med Fødderne, kaldte han paa Forældrene, som først forbavsedes, men siden lo, som om de skulde briste«.

1827 søgte og fik Hansen Ønslev Præstekald i Nærheden af Nykøbing paa Falster. Han tog straks sine to halvvoksne Sønner med til Falster; Rejsen gik over Kallundborg, som man først naaede efter en 3 Dages Sejlads fra Aarhus. Noget senere drog den øvrige Familie af Sted med Indboet paa en Pæreskude, der gik lige til Nykøbing. Angaaende denne Sejlads afviger Familienkrønikerne en Smule, idet den ene fortæller, at en Ret Torsk, der fangedes i Store Belt, spistes med Velbehag, mens den anden meddeler, at man blev forhindret i Nydelsen af Torsken af Storm og Søsye. Det er en lille Erindringsforskydning, som man maa holde Krønikeskriverne til Gode i Betragtning af det lange mellemliggende Tidsrum.

Ønslev var et stort Kald, men den økonomiske Forfatning blev ikke bedre, maaske tildels fordi Gæstfriheden udvidedes, eftersom Børnene voksede til, men dog nok saa meget, fordi Præsten ikke havde Hjærte til